

Анонимизиран текст

C-310/24 - 1

Дело C-310/24

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

29 април 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Софийски районен съд (България)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 април 2024 г.

Ищец:

YL

Ответник:

„Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД

Вписано в регистъра на Съда под № <u>1290581</u>	За Секретар, по пълномощие
Люксембург, дата: <u>30. 04. 2024</u>	
Факс / E-mail: <u>/</u>	Радостина Стефанова-Кампешева Администратор
Подадено на: <u>29.04.24</u>	

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 17205

гр. София, 22.04.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, ГРАЖДАНСКО ОТДЕЛЕНИЕ,
[OMISSIS] в публично съдебно заседание на двадесет и втори април две хиляди двадесет и четвърта година [OMISSIS]:

[OMISSIS]

като разгледа [OMISSIS]

гражданско дело № 20231110152708 по описа за 2023 година, за да се произнесе, взе предвид следното:

BG

- 1 **Производството е по реда на член 276, параграф 1 ДФЕС [OMISSIS]**
- 2 Запитването се отнася до тълкуване на Директива 2019/944, Регламент 2019/943 и Директива 2011/83/ЕС за определяне на цената за електроенергия, какви компоненти се включват в нея и прилагане на принципа за енергийна ефективност. Запитването се отнася до тълкуване на Директива (ЕС) 2011/83/ЕС дали потребителят е задължен да заплаща прогнозно количество електроенергия, при положение че средството за измерване не работи или не отчита правилно и причината: а) се дължи на външна намеса; б) не се дължи на външна намеса. Тълкуването на правото на ЕС се отнася за пропорционалността на разходите в енергийната система и задължението на потребителите да ги заплащат, с оглед на принципа за стимулиране на доставчика/оператора да ограничи загубите си.

СТРАНИ ПО СПОРА

- 2 **Ищец:** YL, [OMISSIS], чрез процесуален представител адв. Детелина Сотирова [OMISSIS] гр. Ловеч, [OMISSIS]
- 3 **Ответник:** „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИ МРЕЖИ ЗАПАД“ ЕАД, [OMISSIS] гр. София [OMISSIS]

ФАКТИ ПО ДЕЛОТО

- 4 Страните не спорят, че ищецът е собственик на поземлен имот с къща с [OMISSIS] адрес в с. Асеновци, [OMISSIS], както и че този имот е присъединен към електропреносната мрежа от 10.04.2022 г. Страните не спорят, че за процесния период и място, ответникът има право да начислява и търгува с електрическа енергия. Същият е получил лиценз за като оператор на електропреносната мрежа и доставчик на електроенергия. Страните не спорят, че за процесния имот има открита партида на потребител за доставка и консумация на електроенергия в информационната система на ответника. Страните не спорят, че се намират в облигационна връзка потребител и доставчик на електроенергия за процесния период и място. Не е спорно, че къщата на ищеца има електромер (средство за техническо измерване - СТИ).
- 5 Страните не спорят, че на 10.04.2023 г. служители на ответника са извършили проверка на измервателната система (СТИ). Страните не спорят, че този уред се намира извън границите на имота на ищеца. Електромерът се намира в метално табло, което е на улицата и достъп до него имат само служители на ответника. Не е спорно, че този електромер (СТИ) е свален и демонтиран в резултат на проверката от 10.04.2023 г. Електромерът е изпратен за проверка в Български институт по метрология (БИМ), който извършва проверка на уреди за измерване. Същите факти се установяват и от приетата по делото съдебно-техническа експертиза в хода на съдебното производство.

- 6 Не се спори, че по време на проверката е установено, че броячът на дневната тарифа не натрупва показания. Не се спори, че по СТИ липсвали видими дефекти, както на външната страна, така и по платките и детайлите на електромера и в софтуерната му част. Съгласно заключението от БИМ, преминаващата през електромера електрическа енергия не се натрупва в активната тарифа и електромерът не съответства на метрологичните характеристики и не отговаря на изискванията за точност при измерване на електрическа енергия.
- 7 Въз основа на тези резултати ответникът е издал фактура на основание чл. 50, ал. 1, буква б) ПИКЕЕ. Твърди, че след като електромерът (СТИ) не работи, има законовото основание да начисли прогнозно консумирано количество електроенергия за период три месеца назад от датата на проверката (10.04.2023 г.), а именно от 11.01.2023 г. до 10.04.2023 г. Прогнозното количество електроенергия, което ответникът е начислил, е 3168 kWh. Изчислено при тогава действащи цени на тока, сумата е в размер на 2 058,26 лева (около 1 000 евро). Тази сума ответникът е начислил при цена на тока само при дневна тарифа, която е по-скъпа от нощната.
- 8 Ищецът счита, че не дължи тази сума, тъй като не е знаел за неработещия електромер. Ищецът нямал достъп до него. Твърди, че е могло да бъде начислена електроенергия за по-малък период, а именно само когато електромерът не е работил.
- 9 Ето защо ищецът е предявил отрицателен установителен иск, с който иска да бъде признато, че не дължи сумата в размер на 2 058,26 лева (около 1 000 евро), представляваща прогнозно начислена цена за консумирана електроенергия за период три месеца назад от датата на проверката (10.04.2023 г.).
- 10 Ответникът изцяло оспорва иска, като твърди, че сумата е начислена на основание чл. 50, ал. 1, буква б) ПИКЕЕ - когато средството за търговско измерване не измерва или измерва с грешка извън допустимата.
- 11 От заключението на експертизата се установи, че на датата на проверката 10.04.2023 г., електрическата енергия до обекта на ищеца не се е отчитала напълно от електромера. През електромера преминава енергия, но с грешка над допустимата. Електромерът не натрупвал показания на дисплея. Процесният електромер не е отчитал електрическата енергия към датата на проверката 10.04.2023 г. Електромерът е пропускал електрическа енергия, но същата не се е натрупвала в брояча/показанията на уреда. Експертизата установява, че този вид електромер не е регистрирал импулсите, т.е. не е отчитал преминаващата електроенергия.
- 12 Заключението на съдебно-техническата експертиза установява, че за периода от 20.01.2023 г. до 20.02.2023 г. електромерът не е отчитал напълно. За периода от 21.02.2023 г. до 09.04.2023 г. е отчитал отчасти. Проверката е

била извършена на 21.04.2023 г. Така за периода от 20.01.2023 г. до 09.04.2023 г. уредът не е отчитал напълно и частично.

- 13 От съдебно-техническата експертиза се установи, че процесният електромер е проверяван от ответника за последен път на 14.03.2018 г. Следващата проверка била на процесната дата 12.04.2023 г. Електромерът не е отчитан дистанционно, а само от инкасатор - лице, което работи при ответника.
- 14 Не се спори, а и от експертизата се установи, че процесният електромер не е отчитал напълно преминаващата електрическа енергия. Върху средството за измерване лисвали външни въздействия, липсвали нарушения в схемата на свързване на средството и на таблото към преносната мрежа. Липсвали манипулации по софтуерната част. Установено е, че причината за неотчитане на електромера е в резултат на вътрешна повреда - техническа неизправност на електромера. Електромерът е дефектирал. Липсвало въздействие срещу електромера.
- 15 От експертизата се установи, че ответникът няма отдалечен достъп до електромера за отчитане на информация в реално време за електроенергия и състояние на уреда. В населеното [място] няма уреди, които да извършват контролно измерване на тока. Ето защо експертът не може да установи точно колко количество електроенергия ищецът е консумирал за периода, когато уредът не е отчитал напълно или частично (20.01.2023 г. до 09.04.2023 г.).
- 16 Не се спори, че ищецът е уведомен за извършената проверка. Не се спори, че ответникът е изпратил фактурата с процесната сума и същата е получена от ищеца. Страните не спорят, че проверката е извършена съгласно закона, съставени са необходимите протоколи. Ищецът е уведомен за нея и за резултатите от нея. Спорът е по правото, а не по фактите.
- 17 Спорно остава дали така извършените от ответника действия не противоречат на защитата на потребителите. Може ли дружество, което извършва доставки електроенергия, служебно, едностранно да начислява суми, когато електромерът не е отчитал показания и електромерът не се намирал в имота на потребителя и е собственост на доставчика. Спори се, дали при липса на вина (умисъл за неработещ електромер), потребителят следва да заплати процесната сума, която е начислена на база прогнозно количество електроенергия за период три месеца назад, като не се знае колко точно е консумирал по дневна и нощна тарифа. Тарифите имат различни цени за заплащане.
- 18 Спорен е въпросът дали действията на ответника са пропорционални на защитата на потребителя, т.е. може ли дружеството едностранно да преизчисли електроенергията на потребителя, поради факта че електромерът не е работил, потребителят няма досег до него, като преизчисляването се основава на прогнозно количество електроенергия на база пропускателна

способност на електромера за прогнозен период, а не за реален период, в който електромерът не е работил. Спорно е дали потребителят трябва да отговаря за задължения за прогнозно количество електроенергия за прогнозен период, когато електромерът му не работи. Следва ли потребителят да отговаря, при положение че електромерът е собственост на ответника и електромерът е под контрол на доставчика на услугата. Доставчикът на електроенергия не е предприел действия за своевременното демонтиране на електромер и монтиране с нов електромер. Като се има предвид, че последната проверка е 5 години преди процесната.

ПРИЛОЖИМИ РАЗПОРЕДБИ ОТ БЪЛГАРСКОТО ПРАВО:

ЗАКОН ЗА ЕНЕРГЕТИКАТА

19 Чл. 83. (1) Устройството и експлоатацията на електроенергийната система се осъществяват съгласно норми, предвидени във:

...

б. правилата за измерване на количеството електрическа енергия (бележка на съда - ПИКЕЕ), регламентиращи принципите на измерване, начините и местата за измерване, включително реда и начините за преизчисляване на количеството електрическа енергия при установяване на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия или за която има измерени показания в невизуализиран регистър на средството за търговско измерване, както и създаването, поддържането и достъпа до регистрираните от тези средства база данни.

(2) (обн. ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Правилата по ал. 1, т. 4—6 се приемат от комисията по предложение на енергийните предприятия и се публикуват от енергийните предприятия и комисията на интернет страниците им.

20 § 1. По смисъла на този закон:

2а. ([OMISSIS] в сила от 17.07.2012 г.) „Битов клиент“ е клиент, който купува електрическа или топлинна енергия с топлоносител гореща вода или пара за отопление, климатизация и горещо водоснабдяване, или природен газ за собствени битови нужди.

41б. ([OMISSIS] в сила от 17.07.2012 г.) „Потребител на енергийни услуги“ е:

а) ([OMISSIS] в сила от 15.05.2015 г.) краен клиент, който купува енергия или природен газ, и/или

б) ползвател на преносна и/или разпределителна мрежа за снабдяването му с енергия или природен газ.

ПРАВИЛА ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВОТО ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ (ПИКЕЕ)

- 21 Чл. 1. (1) С правилата за измерване на количеството електрическа енергия се определят:
1. принципите, начините и местата на измерване на количествата активна и реактивна електрическа енергия;
  2. изискванията за точността на измерване, проверката на техническите и метрологичните характеристики на измервателните средства/системи и свързаните с тях комуникационни връзки;
  3. видът на данните от измерванията, начинът и срокът за тяхното съхранение в бази данни, както и редът за осигуряване на достъп до данните;
  4. измерването, валидирането, обработването, съхраняването и предоставянето на данни от измерването на електрическата енергия;
  5. правата и задълженията на собственика на измервателна система и на страните по сделките с електрическа енергия;
  6. условията и редът за установяване на случаите на неизмерена, неправилно, неточно измерена електрическа енергия и/или енергия, за която има измерени показания в невизуализиран регистър на средството за търговско измерване;
  7. редът и начините за преизчисляване на количеството електрическа енергия при установяване на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия или за която има измерени показания в невизуализиран регистър на средството за търговско измерване;
  8. условията, редът и начинът за обслужване на местата и средствата за търговско измерване.
- 22 Чл. 43. (1) Средствата за търговско и контролно измерване, чието съответствие със съществените изисквания, определени по реда на чл. 7 от Закона за техническите изисквания към продуктите, е оценено и удостоверено, подлежат на последващи проверки по реда на Закона за измерванията и наредбата по чл. 28 от Закона за измерванията.
- (2) Всички средства за търговско и контролно измерване, с изключение на посочените в ал. 1, подлежат на първоначална и последващи проверки по реда на Закона за измерванията и наредбата по чл. 28 от Закона за измерванията.

- 33 Чл. 45. (1) Операторът на съответната мрежа извършва проверки на измервателните си системи за съответствието им с изискванията на тези правила.
- (2) Измервателните системи се проверяват за съответствието им с изискванията за точност съгласно приложението към тези правила.
- (3) Извършването на проверката на общата точност на измервателната система съгласно приложението към тези правила се съгласува между собствениците на измервателните системи и страните по сделките с електрическа енергия.
- (4) Проверката на общата точност на измервателната система се извършва чрез:
1. уреди за проверка на общата точност на измервателната система;
  2. изчислителни процедури за определяне на общата точност по резултатите от проверки на грешките на отделните елементи на система за измерване на електрическата енергия.
- 34 Чл. 46. (1) Извън проверките по чл. 45 операторът на мрежата (собственикът на средството за търговско измерване) извършва технически проверки на място на измервателната система/средствата за търговско измерване, както и смяна или промяна на параметризиращата програма на средствата за търговско измерване.
- (2) Отчитането на средствата за търговско измерване не се счита за техническа проверка по реда на тези правила.
- 35 Чл. 47. (1) Когато при проверка по реда на тези правила се установи грешка над допустимата съгласно наредбата по чл. 28 от Закона за измерванията и наредбата по чл. 7, ал. 1 от Закона за техническите изисквания към продуктите и приложението към тези правила, съответно неизмерване, неправилно и/или неточно измерване или наличие на измерени количества електрическа енергия в невизуализиран регистър на средството за търговско измерване, количеството електрическа енергия се определя съгласно раздел IX от тези правила.
- (2) Когато при наличие на монтирано средство за контролно измерване се установи, че измерената електрическа енергия от средството за търговско измерване се различава от тази на средството за контролно измерване с количество, надвишаващо два пъти грешката, посочена в приложението към тези правила, двете измервателни системи се проверяват. Ако се установи, че търговската система за измерване не отговаря на нормираните технически и метрологични изисквания, а контролното измерване е изправно, данните от средството за контролно измерване се приемат за валидни.

36 Раздел IX Ред и начини за преизчисляване на количеството електрическа енергия

37 Чл. 49. (1) При извършване на проверки по реда на тези правила, с изключение на чл. 42, ал. 5, изр. 2, операторът на съответната мрежа съставя констативен протокол.

(2) Констативният протокол по ал. 1 се подписва от представител на оператора на съответната мрежа и от ползвателя или негов представител.

[OMISSIS] *[подробности за формата на протокола в отсъствие на страните]*

(5) Когато при проверката се установи несъответствие на метрологичните и/или техническите характеристики на средството за търговско измерване с нормираните, нарушения в целостта и/или функционалността на средството за търговско измерване, съмнения за добавяне на чужд за средството за търговско измерване елемент, същото се демонтира и се поставя в безшевечувал, който се затваря с пломба със знака на оператора на съответната мрежа и уникален номер. Номерът на пломбата и уникалният номер се записват в констативния протокол. Операторът на съответната мрежа изпраща демонтираното средство за търговско измерване на компетентния орган за метрологичен контрол в срок до 14 дни от датата на проверката.

(6) В случай че причините за повредата на средството за търговско измерване се дължат на форсмажорни обстоятелства по смисъла на тези правила, операторът на съответната мрежа може да не изпраща демонтираното средство за търговско измерване на компетентния орган за метрологичен контрол, като количеството електрическа енергия в този случай се изчислява по реда на чл. 39, ал. 4 и 5 или по реда на чл. 52, ал. 1.

(7) В случаите по ал. 5 и 6 операторът на съответната мрежа монтира изправни средства за търговско измерване.

(8) Когато при проверката се установи добавяне на чужд за системата елемент или друга намеса, представляваща промяна на схемата на свързване, което не влияе на изправността на средството за търговско измерване, операторът на съответната мрежа възстановява правилната схема на свързване, без да демонтира средството за търговско измерване.

33 Чл. 50. (1) В случаите, когато при метрологичната проверка се установи, че средството за търговско измерване не измерва или измерва с грешка извън допустимата, операторът на съответната електроразпределителна мрежа изчислява количеството електрическа енергия за по-краткия период между периода от датата на констатиране на неизмерване/неправилно/неточно измерване до последната извършена проверка и периода от три месеца, предхождащи датата на констатиране на неизмерване/неправилно/неточно измерване, като:

а) при средство за търговско измерване, измерващо с грешка извън допустимостта, количеството преминала електрическа енергия се изчислява, като измерените количества се коригират с установената грешка, като се отчита класът на точност на средството за търговско измерване;

б) при неизмерващо средство за търговско измерване количеството електрическа енергия се изчислява като една трета от пропускателната способност на измервателната система при всекидневно осемчасово ползване на електрическа енергия от клиента.

(2) При промяна в схемата на свързване, водеща до неизмерване, неправилно и/или неточно измерване на количествата електрическа енергия, операторът на съответната електроразпределителна мрежа изчислява количеството електрическа енергия за по-краткия период между периода от датата на констатиране на неизмерване/неправилно/неточно измерване до последната извършена проверка и периода от три месеца, предхождащи датата на констатиране на неизмерване/неправилно/неточно измерване. Преизчисляването се извършва на базата на половината от пропускателната способност на присъединителните съоръжения (кабели, проводници), свързващи инсталацията на клиента със съответната мрежа, при ежедневно 8-часово натоварване.

(4) Ако при проверка по реда на тези правила, извършвана от оператора на електропреносната мрежа, се установи неправилно и/или неточно измерване и/или изчисляване на пренесените количества електрическа енергия, двете страни в констативния протокол по чл. 49, ал. 1 посочват и действително пренесените количества електрическа енергия, по периоди на действие на утвърдените от Комисията за енергийно и водно регулиране цени, на база техническите констатации и информацията за всички величини и събития, регистрирани от средствата за търговско измерване и спомагателните устройства и съобразно реда на чл. 39, ал. 4, като в тези случаи операторът преизчислява количествата електрическа енергия на ползвателя най-много до датата на последното документирано отчитане, което е прието от ползвателя без възражения.

(5) Преизчисляването по ал. 1, 2, 3 и 4 се извършва въз основа на констативен протокол, съставен по реда на чл. 49.

34 Чл. 51. (1) При установено неправомерно присъединяване на обект към електрическите мрежи операторът на съответната мрежа изчислява количеството електрическа енергия за период не по-дълъг от 180 дни от датата на констатиране на присъединяването. Количеството електрическа енергия се изчислява по една втора от пропускателната способност на присъединителните съоръжения, свързващи инсталацията на обекта със съответната мрежа, при 24-часово натоварване.

- (2) Преизчисляването по ал. 1 се извършва въз основа на констативен протокол, съставен по реда на чл. 49.
- 35 Чл. 52. (1) В случаите на техническа неизправност на средствата за търговско измерване, поради която използваната електрическа енергия преминава през измервателната система, но количествата не могат да бъдат отчетени и не е установена външна намеса при проверка или отчет, преминалото количество електрическа енергия се изчислява по приоритетен ред, както следва:
1. по реда на чл. 39, ал. 4 и 5;
  2. средноаритметичното количество от потребената електрическа енергия от клиента за предходен отчетен период и потребената електрическа енергия от клиента за аналогичен отчетен период от предходната година;
  3. на база на отчетния период, следващ подмяната на повреденото средство за търговско измерване, при невъзможност за преизчисляване по т. 1.
- (2) Преизчисляването по ал. 1 се извършва въз основа на констативен протокол, съставен по реда на чл. 49.
- 36 Чл. 56. (1) В случаите на преизчисляване на количества електрическа енергия по реда на този раздел операторът на електроразпределителната мрежа предоставя на ползвателя на мрежата фактура и справка за преизчислените количества електрическа енергия, както и информация за дължимата сума за мрежови услуги (с изключение на цена за достъп до електроразпределителната мрежа, формирана на база на предоставена мощност) и за „задължения към обществото“.
- (2) Ползвателят на мрежата заплаща на оператора на съответната мрежа дължимата сума, определена от оператора на съответната мрежа по реда на ал. 1.
- (3) Преизчислените количества електрическа енергия по ал. 1 се фактурират по действащата за периода на преизчисляването прогнозна пазарна цена на електрическата енергия за покриване на технологичните разходи, определена от Комисията за енергийно и водно регулиране на съответния мрежови оператор.
- (4) В случаите по чл. 53, ал. 1 операторът на съответната мрежа предоставя на доставчика данни за количествата електрическа енергия, разпределени/преизчислени по тарифи. На база на предоставените данни доставчикът издава фактура на ползвателя по действащите в периода на преизчислението цени на електрическата енергия по тарифи.

(5) При установено неизмерване, непълно или неточно измерване по реда на тези правила, което води до необходимост от преизчисление на суми по издадени фактури за изминал отчетен период и приключен месечен сетълмент, не се прави преизчисление на текущия сетълмент с количества електрическа енергия от минали периоди.

37 § 1. По смисъла на тези правила:

1. „Измерване“ означава регистриране на произведената или потребената активна и реактивна електрическа енергия.

3. „Обект“ е всяка отделена, по отношение на измерването на електрическа енергия, електрическа инсталация на производител или клиент.

4. „Ползвател“ е клиент и/или производител на електрическа енергия по смисъла на Закона за енергетиката.

5. „Средство за измерване“ по смисъла на тези правила е средство за контролно измерване, средство за техническо измерване и средство за търговско измерване.

7. „Средство за техническо измерване“ е средство за измерване на електрическа енергия, различно от средствата за търговско и контролно измерване, и служи за целите на баланса на електрическа енергия или други нетърговски цели.

9. „Точност“ е предвидената допустима грешка на всяко измервателно устройство в зависимост от местоположението му и допустимата грешка на свързаните към него токови и напреженови трансформатори.

ГРАЖДАНСКИ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

38 „Служебно начало“

Чл. 7. (3) Съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител. Той осигурява възможност на страните да изразят становище по тези въпроси.

ОТНОСИМИ РАЗПОРЕДБИ ОТ ПРАВОТО НА ЕС:

ДИРЕКТИВА 2011/83/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 25 октомври 2011 година относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета

39 Член 1 Предмет

[OMISSIS]

40 Член 2 Определения (т. 1 и 2)

[OMISSIS];

41 Член 3 Приложно поле (т.1 и 2)

[OMISSIS]

42 Член 4 Равнище на хармонизация

[OMISSIS].

43 Член 9 Право на отказ (т. 1, 2 и 3)

[OMISSIS].

44 Член 18 Доставка (т. 1 – 4)

[OMISSIS]

45 Член 27 Непоръчани доставки

[OMISSIS].

**ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/944 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА
СЪВЕТА от 5 юни 2019 година относно общите правила за вътрешния
пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС**

46 Параграф 83 от преамбюла [OMISSIS].

47 Член 1 Предмет

[OMISSIS].

48 Член 2 Определения (т. 1) – 4)

[OMISSIS];

49 Член 10 Основни договорни права (параграфи 1 и 2, параграф 3, букви а), б), г), д), е), ж) и з) и втора алинея, параграфи 4 – 12)

1 [OMISSIS].

50 Член 46 Активи, оборудване, персонал и самоличност (параграф 2, буква г)

[OMISSIS]

- 51 Член 59 Задължения и правомощия на регулаторните органи (параграф 1, букви а) и с)

[OMISSIS]

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 юни 2019 година относно вътрешния пазар на електроенергия

- 52 Член 18 Такси за достъп до мрежите, използване на мрежите и укрепване (параграфи 1, 3, 7 и 8)

1 [OMISSIS].

ВРЪЗКА С ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ.

НЕОБХОДИМОСТ ОТ ТЪЛКУВАНЕ:

- 53 С параграф 83 от преамбюла на Директива (ЕС) 2019/944 е въведен принципът за намаляване на загубите по електропреносната мрежа (част от общия принцип за енергийна ефективност) и реално дистанционно отчитане и наблюдение на системата от операторите на електропреносната мрежа.
- 54 На следващо място, отичайки загубите па електропреносната мрежа, българският законодател е въвел разпоредбата на чл. 83, ал. 1, т. 6 и ал. 2 Закон за енергетиката, според който устройството и експлоатацията на електроенергийната система се осъществява съгласно норми, предвидени в Правила за измерване на количеството електрическа енергия (ПИКЕЕ). Тези Правила регламентират реда и начините за преизчисляване на количеството електрическа енергия при установява на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена енергия. ПИКЕЕ, или наричани още Правилата, се приемат от Комисията за енергийно и водно регулиране (наричана за краткост Комисията или КЕВР). КЕВР е регулаторен орган по смисъла на Директива (ЕС) 2019/944.
- 55 КЕВР е въвела в ПИКЕЕ разпоредби, които установяват по какъв начин следва да се изчисли електроенергията която потребителят би консумирал (прогнозно количество електроенергия) в прогнозен период, съгласно принципа за неоснователно обогатяване. Правилата обхващат няколко хипотези.
- 56 Когато има техническа неизправност на средството за измерване, но при доказана промяна на схемата на свързване или оказано външно въздействие върху техническото средство за измерване, които са станали по действия (вина) на потребителя, то доставчикът на електроенергия начислява сума за прогнозно количество енергия, по реда на чл. 50 ПИКЕЕ, при цена, определена от КЕВР. Така чл. 50 ПИКЕЕ регламентира начина на

определяне на електроенергия само когато има външна намеса върху него или начина на свързване.

- 57 Когато потребител се е присъединил неправомерно към електропреносната мрежа, то доставчикът начислява електроенергия по правилата на чл. 51 ПИКЕЕ.
- 58 Когато електромерът (средство за техническо измерване) не работи, не отчита правилно, но липсва външна намеса от страна на потребителя, то начисляването се извършва по правилата на чл. 52 ПИКЕЕ. Тази разпоредба въвежда правото на доставчика да начисли сума въз основа на прогнозно количество електроенергия при дефектирал уред, без външни въздействия върху него от страна на потребителя.
- 59 При наличието на повреда или неточна работа на тарифен превключвател, доставчикът може да начисли сума по реда на чл. 53 ПИКЕЕ. Според българското законодателство тарифният превключвател е часовникът, който определя дневен и нощен режим. Това е така, тъй като до 01.04.2024 г. цената на електроенергията е различна за дневен и нощен режим.
- 60 Разпоредбите на чл. 50—53 ПИКЕЕ отчитат принципа за неоснователното обогатяване (принцип за компенсирание на ползвана, но неотчетена енергия). Правилата презумират, че при неотчитане или повреда на средство за техническо измерване, потребителят е консумирал определено количество енергия за определен период и то при определена тарифа — нощна или дневна. КЕВР (регулаторен орган) е въвела фикция за период на консумирана електроенергия, за нейното количество и нейната тарифа.
- 61 Но посочените разпоредби третираат количеството електроенергия по чл. 50—53 ПИКЕЕ като загуби на оператора на електропреносната мрежа. Загубата представлява консумация на електроенергия от потребителя, която консумация не е отчетена от уреда. Така реалното количество електроенергия не е заплатена от потребителя. Но същевременно разпоредбите на ПИКЕЕ въвеждат фикция за прогнозно количество електроенергия, без да отчитат конкретни факти за всяко домакинство.
- 62 Тези разпоредби определят „прогнозно“ количество електроенергия за определен период. Периодът зависи от това кога доставчикът/операторът констатира техническата неизправност на уреда. При по-късна констатация доставчикът ще начисли електроенергия при по-висока цена, сравнение, ако констатацията е извършена в по-ранен период. Това е така, тъй като през няколко месеца има актуализацията на цените на електроенергия, които водят до нейното повишаване.
- 63 Според цитираните национални разпоредби енергията, която не се отчита през уреда, представлява разход, който трябва да се поеме от потребителя, при нормативно определени количества и период. Идеята е да се отчете принципът за неоснователно обогатяване. От гледна точка на правото това

представлява принцип за компенсаторното обезщетение на доставчика на електроенергия енергия, което се понася от потребителя. Основанието, на което се въвежда това компенсаторно обезщетение, е фактът, че електромерът не работи, не е отчитал правилно или е имало външно въздействие върху него, но потребителят се предполагало, че е консумирал електроенергия.

- 64 Същевременно в чл. 46, параграф 2, буква г) от Директива (ЕС) 2019/944 е указано, че дейността по пренос на електроенергия включва такси за покриване на загуби. Съгласно чл. 18, параграф 8 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 регулаторният орган на държавата членка признава разходите по мрежата за допустими, като включва тези разходи в тарифата за разпределение, за да предоставят стимули на операторите на разпределителни системи да повишат ефективността. Тази мярка е да се стимулират доставчиците/операторите да оптимизират мрежите си, за да намалят загубите с цел енергийна ефективност.
- 65 В този смисъл не е ясно какви компоненти се включва под думата такси за покриване на загуби по смисъла на чл. 46, параграф 2, буква г) от Директива (ЕС) 2019/944 и чл. 18, параграф 8 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943. Следва ли посочените разпоредби да се тълкуват в смисъл, че под такси за разходи следва да се включва и консумираната, но неотчетена електроенергия от измервателното средство, в случаите, когато неотчетената или неточно отчетена енергия към потребителя: а) се дължи на действия на потребителя; б) не се дължи на действия на потребителя, а е следствие на дефектирало устройство; като резултатът от неотчитането не е отстранен своевременно от оператора или доставчика на електроенергия. Не е ясно дали правото на ЕС допуска уредба като националната, при която е уредено потребителят да заплати прогнозно количество електроенергия на оператора или доставчика на електроенергия, в случаите на неотчитане или неточно отчитане на електромера, без външно въздействие от страна на потребителя, и това обстоятелство не е отстранено своевременно от доставчика или оператора.
- 66 РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 въвежда принципа за пропорционалност. Според него разходите следва да се включат в тарифите. За съда възниква въпросът дали това няма да смекчи задължението на операторите/доставчика да повишат ефективността в своите системи, като намалят разходите си по доставка на електроенергия. По делото се установи, че преди 12.04.2023 г. процесният електромер е минал на проверка през 2018 г. Следователно от 2018 г. до 2023 г. доставчикът на енергия не е предприел действия по проверка и контрол на уреда. Едва когато е установил дефектирания уред на 12.04.2023 г., доставчикът начислява сума, която съгласно законодателството цели да поеме разходите на доставчика при доставена, но неотчетена енергия. Допустимо ли е загубите от неотчетена електроенергия, каквито са в процесния случай, да се възлагат в тежест на потребителя, при условие че доставчикът или операторът не са отстранили своевременно проблема с отчитащото устройство. Съдът счита, че включването на такива

разходи за загуби, каквито са процесните, ще намали стимулите на доставчика/оператора на електроенергия да намали загубите си. Това е така, тъй като разходите не се понасят пряко, а ще бъдат поети от крайния потребител.

- 67 В този смисъл не е ясно дали чл. 18, параграф 8 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 допуска национална правна уредба като цитираната да възложи определено количество електроенергия в тежест на потребителя, вследствие на неотчитане или неточно отчитане на електромера и при липса на своевременно отстраняване на причината от страна на доставчика или оператора на електроенергия.
- 68 От друга страна, чл. 59, параграф 1, буква а) от Директива (ЕС) 2019/944 оправомощава регулаторния орган да определя или одобрява тарифите за пренос или разпределение или техните методики. В този смисъл не е ясно дали в тарифата за пренос или разпределение по смисъла чл. 59 от посочената директива допуска уредба като националната, в тарифата да са включени разходите на оператора при доставяна и потребена енергия, но неотчетена или неточно отчетена енергия, поради проблем в средството за измерване. Задължението на регулаторния орган по чл. 59, параграф 1, буква а) от Директива (ЕС) 2019/944 следва ли да се тълкува в смисъл, че е спазен принципът на определяне в съответствие с прозрачни критерии на тарифите за пренос или разпределение или техни методики в случаите, когато причината за неработещото средство за измерване: а) се дължи на действия на потребителя; б) не се дължи на действия на потребителя, а е следствие на дефектирал уред? Следва да се отчете, че процесните разходи на доставчика/оператора на мрежата са включени в тарифата като прогнозно изчисляване на количество загуби за прогнозен период, при наличие на проблем със средството за измерване, и тази причина не е своевременно от доставчика/оператора на електроенергия.
- 69 Още, чл. 18, параграф 1 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 въвежда тежестта, че потребителят заплаща на оператора на електропреносната мрежа такси, които отразяват разходите на мрежата, а в параграф 7, че разходите отчитат използването на разпределителната мрежа от ползвателите на системата. Не е ясно по какъв начин посочените разходи следва да отчитат използването на разпределителната мрежа от ползвателите ѝ - дали това е на база прогнозно отчитане, или на база реално изчислени разходи - загуби. В този смисъл чл. 18, параграф 1 и параграф 7 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 следва ли да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която урежда ред за определяне на разходи за консумирана електроенергия от потребител на база прогнозно консумирана електроенергия за прогнозен период, без да се изследва реалното ползвано количество електроенергия от потребителя, в случаите на проблем със средството за техническо измерване (електромер)?

70 Съгласно член 3 от Директива 2011/83/ЕС договорите по доставка на електроенергия попада в приложеното поле на защита на потребителите. По делото се установи, а и страните не спорят, че между тях е налице облигационна връзка за доставка на електрическа енергия за посочения обект. Член 27 от Директива 2011/83/ЕС освобождава потребителя да заплати на доставчика на електроенергия сумата над непоръчаните количества електрическа енергия. Така този член въвежда принципа, че потребителят трябва да заплаща само доставка на електрическа енергия, която реално е консумирал. От друга страна, правилата на ПИКЕЕ според националното право, въвеждат принципа за заплащане на прогнозно количество енергия за прогнозен период в хипотезата на неотчитащо средството за измерване, дължащо се на техническа невъзможност на електромера да отчита, при различните хипотези на чл. 50—53 ПИКЕЕ. Заплащането на прогнозно количество електроенергия, което не е отчетено, съгласно българското право е с оглед принципа за намаляване на разходите за електроенергия (принцип за енергийна ефективност), въздигнат в параграф 83 от преамбюла на ДИРЕКТИВА 2019/944. Тези разходи от енергийната мрежа се възлагат в тежест на потребителя. Отделно от това, чл. 4 от Директива 2011/83/ЕС въвежда принципа, че държавите членки не могат да въвеждат по-строги разпоредби, освен предвиденото в директивата. Затова е налице неяснота дали чл. 27 от Директива 2011/83/ЕС следва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба да въвежда в тежест на потребителя задължението му да плаща прогнозно количество електроенергия за прогнозен период в случаите, когато средството за измерване не отчита реално количество електроенергия, намира се извън досега на потребителя и неотчитането а) се дължи на действия на потребителя; б) не се дължи на действия на потребителя, а е следствие на дефектирал уред. Следва ли чл. 27 от Директивата да се тълкува в смисъл, че потребителят е задължен да изпълни задължението си само за количеството, което реално е консумирал, в случаите на погрешно или неточно неотчитане на средството за измерване, която причина не е в следствие на действия на потребителя? Следва ли чл. 4 и чл. 27 от Директивата да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна норма да възлага в тежест на потребителя да заплаща прогнозно количество електроенергия за прогнозен период при неработещо средство за измерване в случаите, когато: а) причината за неработещото средство за измерване е по причина на действия на потребителя; б) причината за неработещото средство за измерване не се дължи на действия на потребителя? Относим въпрос дали член 27 от Директива 2011/83/ЕС следва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, която предвижда тежест на потребителя задължението да плаща прогнозно количество електроенергия за прогнозен период в случаите, когато средството за измерване не отчита реално количеството електроенергия, което средство се намира извън досега на потребителя и неотчитането: а) се дължи на външно въздействие в средството за измерване на количество електроенергия на действия на потребителя; б) не се дължи на външно въздействие (дефектирал уред).

- 71 За съда възниква въпрос дали чл. 27 от Директива 2011/83/ЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която предвижда, че битовият потребител на електроенергия трябва да плати прогнозно количество електроенергия за прогнозен период, в случаите, когато средството за измерване не отчита реално количеството електроенергия това: а) се дължи по причина на потребителя; б) не се дължи по причина на потребителя; при положение че потребителят няма достъп до средството за измерване и доставчикът/операторът не е отстранил дефектния уред своевременно.
- 72 Отделно от това, разпоредбата на чл. 10, параграф 4 от Директива (ЕС) 2019/944 въвежда правилото, че доставчикът уведомява крайните клиенти за всяко преизчисляване на цената на доставка. Затова крайната цена на потребителите се сформира на база използвано количество електроенергия и цена за единица количество. В този смисъл не е ясно дали чл. 10, параграф 4 от Директива (ЕС) 2019/944 следва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна норма да овласти доставчик/оператор на електроенергия да прави преизчисляване на количеството електроенергия, като го замсни с прогнозно потребено количество електроенергия за прогнозен период, в случаите, при които средството на измерване на потребителя не измерва правилно, същото се намира извън досега на потребителя и неотчитането се дължи: а) на причина външно въздействие; б) не се дължи на външно въздействие (дефектирал уред).
- 73 Необходимо е тълкуване на горепосочените европейски разпоредби, за да се установи, какво се разбира под такси за покриване на загуби в енергийната система и дали тези разходи следва да се възложат в тежест на доставчика, или в тежест на потребителя. От една страна, възлагането на такива разходи в тежест на доставчика ще го стимулира да повиши енергийната си ефективност, а от друга страна, ще гарантира защитата на потребителите на територията на ЕС. Тълкуване е необходимо и във връзка със защита на потребителите дали следва да заплащат суми за прогнозно количество електроенергия за прогнозен период, при положение че вината за неотчитащото устройство не се дължи у потребителя. Тълкуването е обусловено от необходимостта от оценка за пропорционалността на въведената национална норма за заплащане на електроенергия при неработещ електромер, с оглед на европейските стандарти за защита на потребители при доставка на комунални услуги. Тълкуването се налага и от това да се разбере дали е допустимо регулаторният орган да въвежда фикции за консумирана електроенергия при неработещо средство за измерване.
- 74 По изложените съображения е налице необходимост от отправяне на основание чл. 267, §1, б. б) ДФЕС на преюдициално запитване към Съда на Европейския съюз. Налице са принципи за енергийна ефективност, която стимулира доставчика/оператора да намали загубите си, като върху него се възложат разходите. От друга страна, потребителят има задължение да заплаща само консумирана електроенергия. Така не се знае дали правото на

Европейския съюз следва да се тълкува в смисъл, че допуска потребителят да заплаща сума за доставена електроенергия, изчислена на прогнозно количество електроенергия за прогнозен период, без да се изследва дали потребителят е използвал реално това количество електроенергия и за посочения период. Допустимо ли е при формиране на сметките за ток да се въвеждат фикции, каквито са разглежданите в настоящото производство? Съдът приема, че за правилното решаване на въпроса следва да се тълкува правото на Европейския съюз, за да се прецени доколкото са защитени правата на потребителите и се прилага принципът за енергийна ефективност в хипотезата, когато разходите са възложени в тежест на потребителя, без да се изследва колко е консумирал.

75 [OMISSIS]

76 Воден от горното, Съдът

ОПРЕДЕЛИ:

77 **ОТПРАВЯ** до Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси, **на основание чл. 267 ДФЕС [OMISSIS]:**

1. [Понятието] „такси за покриване на загуби“ по смисъла на член 46, параграф 2, буква г) от ДИРЕКТИВА (ЕС) 2019/944 и член 18, параграф 8 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 следва ли да се тълкува в смисъл, че включва и консумираната, но неотчетена електроенергия от измервателното средство в случаите, когато неотчетената или неточно отчетена енергия към потребителя:

- a) се дължи на външно въздействие;
- b) липса на външна намеса;

и причината не е отстранена своевременно от оператора или доставчика на електроенергия и в таксата се включва „прогнозно“ количество електроенергия за законово определен период, край на който зависи от констатиране на техническа неизправност от страна на доставчика?

2. Задължението на регулаторния орган по член 59, параграф 1, буква а) от Директива (ЕС) 2019/944 следва ли да се тълкува в смисъл, че принципът на определяне на прозрачни критерии на тарифите за пренос или разпределение или техни методички е спазен, когато в тарифата са включени разходите на оператора за прогнозно изчисляване на количеството загуби за прогнозен период, поради проблем със средството за измерване (неотчитащо или технически неизправно средство за измерване), в случаите, когато причината за неработещото средство:

- a) се дължи на външно въздействие;

- b) не се дължи на външна намеса;

и тази причина не е отстранена своевременно от оператора или доставчика на електроенергия, който е собственик на средството за измерване?

3. Член 18, параграф 1 и параграф 7 от РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2019/943 следва ли да се тълкуват в смисъл, че допускат национална правна уредба, която определя разходи за консумирана електроенергия от потребител на база прогнозно консумирана електроенергия за прогнозен период, без да се изследва реалното ползвано количество електроенергия от потребителя, в случаите на проблем с средството за измерване на количеството електроенергия и този проблем:

- a) се дължи на външно въздействие;
- b) не се дължи на външна намеса?

4. Член 27 от Директива 2011/83/ЕС следва ли да се тълкува в смисъл, че потребителят има задължението да плати прогнозно количество електроенергия за прогнозен период в случаите, когато средството за измерване не отчита реално количеството електроенергия, средството се намира извън собствеността на потребителя и неотчитането на уреда за измерване:

- a) се дължи на външно въздействие;
- b) не се дължи на външно въздействие.

5. Член 10, параграф 4 от Директива [2019/944/ЕС] следва ли да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба да овласти доставчик/оператор на електроенергия да прави преизчисляване на количеството електроенергия, като го замени с прогнозно потребено количество електроенергия за прогнозен период, в случаите, при които средството за измерване не измерва правилно, същото се намира извън досега на потребителя и неотчитането на уреда за измерване:

- a) се дължи на външно въздействие;
- b) не се дължи на външно въздействие?

78 **СПИРА** производството по [OMISSIS] делото [OMISSIS] до постановяване на отговор на въпросите по-горе или прекратяване на производството от Съда на Европейския съюз. *[процесуални формули]* [OMISSIS].

79 [OMISSIS] съюз [OMISSIS]

80 [OMISSIS]

81 [OMISSIS].

82 [OMISSIS]

